Homohuwelijk en beschaving: tussen Diksmuide en Washington

In de Verenigde Staten heeft het Hooggerechtshof vorige week beslist dat homo-koppels op dezelfde manier kunnen trouwen als hetero-koppels. Daar kunnen we ook iets van leren, stelt Marc Hooghe.

De Morgen, 1 juli 2013

Het is nauwelijks twintig jaar geleden dat in de Gentse gemeenteraad een debat werd gehouden over de vraag of homokoppels die zouden kiezen voor een "geregistreerd partnerschap", ook niet recht zouden moeten hebben op een ontvangst op het stadhuis. U moet weten, in Gent hebben we altijd zeer vriendelijke en sympathieke schepenen van burgerlijke stand, en de Pacificatiezaal van het stadhuis is zonder meer fenomenaal te noemen. Een dergelijke ontvangst is dus altijd indrukwekkend, ook als het geen formele of juridische betekenis heeft. Twee decennia later zijn we een hele stap verder en ook het kleinste dorp in ons land heeft nu wel een paar homo-huwelijken geregistreerd. Wat daarbij opvalt: het kan niemand iets schelen. Ik word wel geregeld uitgenodigd op allerlei hetero- en homohuwelijken, en ik zie geen enkel verschil. Overal zie je dezelfde trotse ouders en schepenen, en hoor je dezelfde flauwe mopjes. Het mooist vind ik nog de homohuwelijken in het diepe West-Vlaanderen. Dat heeft iets van: "We weten ook wel dat Diksmuide niet het centrum van de wereldcultuur is, maar we zijn hier ook niet achterlijk, he?" Maar wat het belangrijkste is: de afgelopen tien jaar heb ik nog geen enkel hetero-koppel gezien dat besloten heeft niét te trouwen, omdat het instituut 'huwelijk' niet meer dezelfde betekenis zou hebben. Hetero-koppels trouwen nog net zoals in het verleden, en dat zal in de toekomst ongetwijfeld zo blijven.

Dat was ook de inzet van het arrest van Amerikaanse Hooggerechtshof vorige week. Het Hof heeft de wet 'op de verdediging van het huwelijk' vernietigd en dat is zonder meer een historische beslissing. Het arrest betekent dat er niet langer 1ste rangs- en 2de rangs-huwelijken zijn. Een koppel dat getrouwd is in de staat Californië, zal automatisch ook dezelfde rechten ontvangen in de veel conservatievere staat Louisiana. Die erkenning is niet alleen belangrijk voor de Verenigde Staten; het duidt er ook op hoe snel maatschappelijke normen kunnen evolueren. Homo's en lesbiennes worden al een paar millennia lang gediscrimineerd. Toen ons land tien jaar geleden het homohuwelijk toestond, waren we nog maar het tweede land ter wereld waarin zoiets kon. We zijn er ons te weinig van bewust dat ons land hierin een rolmodel is voor de rest van de wereld. Tegelijk beseffen we ook te weinig hoe snel deze evolutie gaat, veel sneller dan bij vergelijkbare thema's als het stemrecht voor vrouwen of de abortuswetgeving.

De Amerikanen kunnen dus iets van ons leren: het homohuwelijk betekent in de praktijk niet dat het heterohuwelijk minderwaardig wordt. Maar omgekeerd kunnen wij ook iets van de Amerikanen leren. Een uitspraak via het Hooggerechtshof betekent dat er meestal goede

juridische redenen zijn voor een beslissing. In ons land laten we de politiek beslissen: of minderjarige ongeneeslijk zieke patiënten op een onmenselijke manier zullen moeten leiden, of dat er een humane oplossing komt, zal bij ons afhangen van een machtsspelletje onder de meerderheidspartijen, met een onzekere afloop. Is dat de juiste oplossing, en willen we dat het lot van onze minderjarige kinderen daarvan afhangt? Een sterk grondwettelijk hof heeft natuurlijk ook een aantal nadelen, maar het voorkomt in elk geval dat levensbelangrijke beslissingen afhangen van een toevallige politieke meerderheid of minderheid.

(De auteur is gewoon hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Leuven)